DESPRE ACORDUL PREDICATULUI CU SUBIECTUL

DE

PETRE ALEXANDRESCU

Pentru ca o propoziție să se constituie, este necesar ca între un nume şi un verb oarecare să se stabilească o legătură de dependență prin care aceşti doi termeni să-şi alăture înțelesurile, îmbinîndu-le şi construind împreună ideea nucleu a propoziției. Această sudură de înțelesuri este fundamentul propoziției însăşi; cei doi termeni devin subiect şi predicat, iar legătura dintre ei se exprimă gramatical prin acord. Acordul exprimă deci, dependența obligatorie dintre subiect şi predicat, stabilită prin concordanța lor morfologică (în persoană, în număr, în gen şi în caz).

În această relație între cele două părți principale ale propoziției, predicatul este elementul variabil, forma sa gramaticală fiind condiționată de aceea a subiectului.

Acordul predicatului nu se face însă identic pentru toate elementele din care acesta se poate compune.

Predicatul verbal şi verbul copulativ se acordă cu subiectul în persoană şi în număr:

> Toți erau cu părul, cu barba şi cu mustețele pline de promoroacă, de nu-i cunoşteai, oameni sînt, draci sînt, ori alte arătări. CREANGĂ, *Poveşti*.

Numele predicativ exprimat printr-un adjectiv sau printr-o parte de vorbire cu valoare de adjectiv se acordă cu subiectul în număr, în gen şi în caz.

> Conacul din Lespezi era bătrîn, modest şi prietenos. REBREANU, *Răscoala*.
> Acestea sînt însuşirile unui bun istoric. KOGĂLNICEANU, *Opere*.

Numele predicativ exprimat printr-un substantiv sau printr-o parte de vorbire cu valoare de substantiv se acordă uneori în număr sau în gen.

> Unchiul, fără să fie popular, era una dintre figurile bucureştene. CAMIL PETRESCU, *Ultima noapte de dragoste*.

BDD-A10226 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 19:13:00 UTC)

Adesea însă această categorie de nume predicative are un număr şi un gen diferit de acel al subiectului; în acest caz acordul se face numai între verbul copulativ şi subiect.

Noi, frunzele, sîntem copacul;
Ce-ar fi fără de noi, săracul? CRÎLOV, *Fabule (trad. T. Arghezi)*.

Acestea sînt regulile generale ale acordului, stabilite în funcţie de un subiect tip şi de diferitele posibilităţi de variaţie ale predicatului. Există însă situaţii cînd subiectul se deosebeşte de această formă tip. Este vorba de subiectele compuse din mai multe cuvinte (subiectele multiple) sau de anumite cazuri — rare de altfel — cînd înţelesul cuvîntului cu rol de subiect este mai larg, dacă nu diferit, de forma gramaticală pe care o îmbracă în propoziţie. În asemenea situaţii se produc modificări şi în stabilirea acordului între subiect şi predicat. Se impune deci completarea regulilor de mai sus cu unele adaosuri, expuse în cele ce urmează pe categorii gramaticale:

Acordul în persoană

1. Cînd subiectul exprimă o colectivitate cu care se solidarizează şi vorbitorul, predicatul stă la persoana I plural.

Toţi cei 14 ofiţeri ai batalionului de acoperire sîntem îngrămădiţi aici... în aşteptarea cafelelor. CAMIL PETRESCU, *Ultima noapte de dragoste*.

2. Cînd regenta unei atributive are drept subiect un pronume personal de persoana I sau a II-a şi un predicat nominal, predicatul atributivei stă:

a) la persoana I, respectiv a II-a, dacă atributiva determină subiectul regentei sau întreaga propoziţie regentă.

Noi sîntem prieteni care ne-am înţeles întotdeauna.

b) la persoana III-a dacă atributiva determină numele predicativ al regentei exprimat printr-un substantiv.

Eu sînt omul care-ţi poate da o mînă de ajutor.

Acordul în număr

1. Acordul predicatului cu un subiect multiplu se face ţinînd seamă de raportul dintre predicat şi elementele componente ale subiectului multiplu;

a) predicatul stă la plural cînd cuvintele care alcătuiesc subiectul multiplu participă în aceaşi măsură la acţiunea predicatului şi formează un ansamblu în raport cu acesta.

Imaginaţiunea, sufletul şi mintea mea au putut aevea să-şi însuşească plăcerile şi farmecul artei. ODOBESCU, *Pseudokyneghetikos*.

b) predicatul stă la singular cînd unul dintre subiecte exclude sau le rezumă pe celelalte.

Dumnezeu sau dracu mă va însănătoşi. NEGRUZZI, *Păcatele tinereţii*.
Un cuvînt, un singur gest a pornit învălmăşeala bătăliei.

BDD-A10226 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 19:13:00 UTC)

2. Acordul predicatului cu un subiect multiplu ale cărui elemente componente sînt legate între ele prin *cu, împreună cu, în acord cu* se face în felul următor:

a) predicatul stă la plural cînd vorbitorul vrea să arate că toate elementele care alcătuiesc subiectul sînt asociate în egală măsură la acțiunea predicatului. În acest caz *cu, împreună cu, în acord cu* îndeplinesc funcția copulativă a lui *și*.

O jupîneasă cu cinci copii s-au aruncat înaintea rădvanului meu și m-au oprit arătîndu-mi un cap țintuit în poarta curții. NEGRUZZI, *Păcatele tinereții.*

b) predicatul stă la singular cînd vorbitorul desprinde unul din elementele subiectului multiplu (de obicei pe primul), pe care-l consideră principal și cu care face acordul.

În zadar tînărul Coriolan Drăgănescu împreună cu toată tinerimea a protestat.. Mizerabilii polițiști nu i-au lăsat să treacă. CARAGIALE, *Opere I.*

3. Cînd predicatul este la pluralul politeții, numele predicativ și participiul verbului la forma pasivă rămîn la singular.

Tovarășe, sînteți rugat să luați cuvîntul.

Acordul în gen

Acordul în gen al predicatului cu un subiect multiplu, alcătuit din substantive de gen diferit se face în felul următor:

a) Cînd substantivele sînt nume de ființe, masculinul are prioritate.

Femeile și copiii erau înspăimîntați, scuipînd ca asupra diavolului.
GANE, *Domnița Ruxandra.*

b) Cînd substantivele sînt nume de lucruri — de genul neutru și feminin, numele predicativ stă la feminin — neutru [1].

Turnul și poarta sînt însorite.
Poarta și turnul sînt însorite.
Turnurile și poarta sînt însorite.
Poarta și turnul sînt însorite.
Turnurile și porțile sînt însorite.
Porțile și turnul sînt însorite..
Turnurile și porțile sînt însorite.

Cînd substantivele sînt nume de lucruri — de genul masculin și feminin, numele predicativ stă la feminin — neutru dacă substantivele masculine sînt la singular; dacă substantivele masculine sînt la plural numele predicativ se acordă cu cel mai apropiat.

Peretele și poarta sînt însorite.
Poarta și peretele sînt însorite.
Peretele și porțile sînt însorite.
Porțile și peretele sînt însorite.

[1] Întrucît forma de feminin plural a adjectivului este aceeași și pentru genul neutru plural s-a desemnat această situație în articolul de față prin termenul de *feminin-neutru.*

BDD-A10226 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 19:13:00 UTC)

Pereții și poarta sînt înșorite.
Poarta și pereții sînt înșoriți.
Pereții și poarta sînt înșorite.
Porțile și pereții sînt înșoriți.

Cînd substantivele sînt nume de lucruri — de genul masculin și neutru, numele predicativ stă la feminin — neutru dacă substantivele neutre sînt la singular sau la plural și substantivele masculine la singular; dacă substantivele neutre sînt la singular și substantivele masculine la plural, numele predicativ stă la masculin; dacă și substantivele neutre și substantivele masculine stau la plural, numele predicativ se acordă cu cel mai apropiat.

Peretele și turnurile sînt înșorite.
Turnurile și peretele sînt înșorite.
Peretele și turnul sînt înșorite.
Turnul și peretele sînt înșorite.
Pereții și turnul sînt înșoriți.
Turnul și pereții sînt înșoriți
Pereții și turnurile sînt înșorite.
Turnurile și pereții sînt înșoriți.

Acestea sînt regulile acordului predicatului cu subiectul. În limbă se ivesc adesea unele abateri care cer o explicație dacă nu chiar uneori o justificare. Unele dintre aceste abateri, deși formal contrazic regulile expuse mai sus, pun totuși unele probleme de fond care cer adesea revizuirea acestor reguli. În acordul predicatului cu subiectul trebuie astfel incluse două categorii de abateri.

I. Prima serie de abateri apare acolo unde subiectul logic diferă de subiectul gramatical. În acest caz acordul se face de cele mai multe ori *după înțeles* și anume cu subiectul logic.

În propozițiile în care subiectul este exprimat printr-un substantiv colectiv sau partitiv la singular, determinat de un alt substantiv la plural, predicatul se acordă cu substantivul la plural, atunci cînd acesta, impunînd ideea de pluralitate funcționează ca adevăratul subiect al propoziției: în acest caz substantivul colectiv sau partitiv joacă pe lîngă substantivul la plural rolul de numeral nedefinit.

Tot soiul de examene de laborator fură întreprinse, fără a se ajunge la vreo concluzie. CĂLINESCU, *Bietul Ioanide.*

Jumătate dintre elevi erau în clasă.

Alteori substantivul la plural este subînțeles, continuînd însă să funcționeze ca subiect logic al propoziției.

O seamă năvăliră peste dînșii.

BDD-A10226 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 19:13:00 UTC)

Rar predicatul se acordă după înțeles cu un subiect exprimat printr-un substantiv colectiv pe lîngă care nu se poate subînțelege un alt substantiv la plural.

Vreo cîțiva, copleșind mult pămîntul, s-au făcut stăpîni, vînd și cumpără între dînșii, iar sărăcimea pătimesc.

Document publicat în SEVASTOS, *Monografia orașului Ploești*, p. 36 [1].

Mai frecvent, cînd subiectul este despărțit de verb printr-un grup de cuvinte.

Iară oastea văzînd că au căzut cel mai mare al lor, întinseră fuga.

CALENDARUL din 1814 [2].

Aceste ultime trei cazuri constituie greșeli indiscutabile.

O situație asemănătoare există atunci cînd predicatul se acordă cu un subiect exprimat printr-unul din pronumele nedefinite *fiecare*, *nimeni*, *nici un(ul)* etc. Și în acest caz ideea de pluralitate poate să predomine mai ales dacă pronumele respectiv e determinat de cuvinte la plural.

O lucrare pe care nu au putut-o duce la bun sfîrșit nici unul dintre specialiștii consultați.

II. A doua serie de abateri se ivesc acolo unde predicatul nu se acordă cu subiectul său, ci cu un alt cuvînt din propoziție de care e mai aproape sau care se impune mai mult atenției. În acest caz este vorba de un *acord prin atracție.*

1. Cînd subiectul este la alt număr decît numele predicativ, este firesc ca verbul să se acorde în număr cu subiectul. Totuși adesea acordul se face cu numele predicativ. Se aude de pildă mai des:

Două sute de lei este o sumă,

decît

Două sute de lei sînt o sumă.

Cînd verbul este mai aproape de numele predicativ decît de subiect, acordul cu numele predicativ este recomandabil.

Obiectivul principal al bugetelor țărilor imperialiste sînt înarmările.

2. Uneori predicatul se acordă cu obiectul său direct sau indirect. Acest fel de acord este incorect.

Dracilor li s-au cam băgat frica în oase. SBIERA, *Povești* [3].
Parcă le scoseseră cineva inimile din ei. GÎRLEANU, *Punga* [4].

Abaterile de la regula acordului, care au fost expuse mai sus, arată o dată mai mult că limba, în continuă dezvoltare, elimină permanent formele gramaticale de expresie care nu mai corespund unui conținut logic. Acest proces de prefacere se cere continuu supravegheat și reglementat.

---

[1] Citat de J. Byck, în « Bulletin linguistique » 1939, p. 162.
[2] Idem.
[3] Idem p. 143.
[4] Idem.

BDD-A10226 © 1954 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 19:13:00 UTC)